

"Arbete på Moder Jord skapar inkomster" skrev Elizabeth Magie i "passera Gä-rutan" på sitt "Landlord's game" 1904 (t h). Några år senare såg hennes spel ut som på bilden till vänster.

ABSOLUTE
FOR RENT \$1
FOR SALE \$10

FOR RENT \$22
FOR SALE \$220

LUXURY \$50

LEGACY \$100

FOR RENT \$21
FOR SALE \$210

R.R \$5

FOR RENT \$20
FOR SALE \$200

\$19 \$190

Monopol — ett radikalt bu

När Elizabeth J Magie hittade på Monopol för snart hundra år sedan var det ett radikalt spel som visade på kapitalismens avsikter.

Men när Monopol blev en världssuccé hade det radikala budskapet tagits bort. Och Magie fick en struntsumma för världs rättigheterna.

nya, helt egna spel.

Runt sekelskiftet kom hon i kontakt med ekonomen Henry Georges skrifter. I det anglosaxiska språkrådet är han en av de viktigaste profilerna inom både den tidiga socialismen och den radikala liberalismen.

George menade att de sociala frågorna i grunden är en jordfråga och att lösningen måste vara att "åstadkomma lika rätt till jorden för alla".

Men han ville inte socialisera. Jorden ska fortsätta att vara privatägd, samtidigt som staten genom en jordvärdeskatt ska tillägna sig alla dess inkomster, jordrätten.

Jordrätten är den inkomst som tillfaller jordäga-

skulle återställa förhållandena till vad som tycktes vara ett naturtillstånd på 1860- och 1870-talet då Amerika var ett öppet land som ingen ägde. Skatten skulle förhindra att banker och järnvägsbolag tog över mark som människor lagt ner hårt arbete på. Den liknar Tobinskatten som också syftar till att förhindra spekulation, säger Mats Deland, doktor i ekonomisk historia vid Stockholms universitet.

Henry George var en svuren fiende till monopol. Och eftersom hans "Single Tax" — som den kom att kallas — konfiskerade jordrätten, skulle det inte längre finnas några skäl att monopolisera tillgången till jord.